

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. URL: <https://tourlib.net/zakon/strategy2026.htm>
2. Миронов Ю. Б., Костюк С. Б., Прудеус С. М. Сучасний стан, проблеми та пріоритети розвитку туризму в Україні. *Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: Матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., м. Старобільськ, 16-17 листопада 2021.* Старобільськ. С. 59-62. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/myronovb1.htm
3. Смольнікова К. А. Розвиток туризму в Україні: проблеми та перспективи *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 8 грудня 2016 р) Луцьк: Луцький НТУ, 2016. Ч.1. 476 с. С.344-346.* URL: https://tourlib.net/statti_ukr/smolnikova.htm
4. Державне агентство розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>
5. Проблеми та перспективи сталого розвитку туризму в Україні URL: https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/33041/1/IHT_2022_S3_109_346-348.pdf

Ю. О. Харченко, І. С. Зігунова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка*

ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ СУМЩИНИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ТУРИСТСЬКО- ЕКСКУРСІЙНИХ ПРОДУКТІВ

У статті розглядається використання історико-культурної спадщини Сумщини для створення туристсько-екскурсійних продуктів. Оцінено потенціал культурних та історичних пам'яток регіону як важливих складових туристичної привабливості. Визначено основні напрями розвитку екскурсійних маршрутів, що включають відвідування об'єктів архітектури, музеїв, природних, етнографічних пам'яток та об'єктів нематеріальної спадщини. Акцентовано увагу на необхідності створення інфраструктури, яка сприятиме розвитку туристичних потоків та підвищенню культурної цінності регіону.

Ключові слова: історико-культурна спадщина, об'єкти нематеріальної спадщини, туристичні продукти, екскурсійні маршрути, туристська інфраструктура.

The article considers the use of the historical and cultural heritage of Sumy region to create tourist and excursion products. The potential of cultural and historical monuments of the region as important components of tourist attractiveness is assessed. The main directions of development of excursion routes are determined, which include visits to architectural objects, museums, natural, ethnographic monuments and objects of intangible heritage. Attention is focused on the need to create infrastructure that will contribute to the development of tourist flows and increase the cultural value of the region.

Keywords: historical and cultural heritage, objects of intangible heritage, tourist products, excursion routes, tourist infrastructure.

Постановка проблеми. Історико-культурна спадщина є важливим ресурсом для розвитку туризму та екскурсійної діяльності в Україні, зокрема в Сумській області, яка володіє багатою історичною та культурною спадщиною. Однак, на сьогоднішній день потенціал цих ресурсів не використовується в повній мірі для створення ефективних туристичних продуктів. Низький рівень розвитку інфраструктури, недостатнє популяризування місцевих пам'яток і маршрутів, а також відсутність комплексного підходу до розробки екскурсійних маршрутів значною мірою обмежують можливості для залучення туристів і розвитку регіонального туризму. Зважаючи на це, виникає необхідність ефективного використання історико-культурної спадщини Сумщини для створення туристсько-екскурсійних продуктів, які сприятимуть підвищенню культурної привабливості регіону і розвитку туристичної інфраструктури.

Метою роботи є дослідження використання історико-культурної спадщини Сумщини для створення туристсько-екскурсійних продуктів.

Виклад основного матеріалу. Історико-культурна спадщина Сумщини є важливим ресурсом для розвитку туристично-екскурсійної діяльності в регіоні. Цей край має багату історію, що знаходить своє відображення в численних архітектурних пам'ятках, музеях, природних ландшафтах, етнографічних об'єктах і традиціях. Ключовими історичними місцями є старовинні церкви, палаци, меморіальні комплекси, а також інші культурні пам'ятки, які ілюструють багату історію Сумщини. Ці об'єкти можуть стати основою для розробки різноманітних туристичних продуктів, здатних привабити відвідувачів з різних куточків України та світу [2].

Сумщина багата на архітектурні пам'ятки, серед яких вирізняються Спасо-Преображенський кафедральний собор у м. Суми, палацово-паркові комплекси та краєзнавчі музеї у районних центрах області. Це створює можливості для розробки пізнавальних оглядових і тематичних екскурсій. Окрім архітектурних пам'яток, важливими складовими культурної спадщини є природні об'єкти, такі як заповідники, парки, річки та ліси, а також етнографічні пам'ятки, що демонструють традиційний спосіб життя місцевих жителів. Усі ці елементи можна інтегрувати в комплексні туристичні маршрути, які надаватимуть змогу туристам ознайомитись з історією, природним різноманіттям та культурними традиціями регіону [3].

На основі існуючих пам'яток Сумщини можна створити різноманітні типи екскурсійних маршрутів. Історико-культурні маршрути охоплюватимуть основні історичні та архітектурні об'єкти, такі як стародавні храми, палаци та музеї, що дозволить туристам зануритися в атмосферу історії. Природно-екологічні маршрути, які включають відвідування природних заповідників, річок та лісів, нададуть можливість насолодитися красою природи Сумщини, а етнографічні маршрути познайомлять з традиціями, обрядами та народними ремеслами місцевих громад. Для кожного з цих типів маршрутів необхідно розробити детальні програми, які включатимуть відвідування видатних об'єктів, організацію культурно-освітніх заходів, майстер-класів, дегустацій місцевих страв та інших активностей, що сприятимуть повному зануренню в культурне середовище.

Нематеріальна історико-культурна спадщина також відіграє важливу роль у розвитку туризму, особливо через гастрономічні традиції, які сприяють залученню туристів до регіону. Важливим елементом туристичної інфраструктури Сум є ресторани, що відображають національні та міжнародні кулінарні традиції. Наприклад, ресторан «Стумарі» спеціалізується на грузинській кухні, не тільки зберігає культурні традиції, але й привертає увагу туристів, які шукають справжніх гастрономічних вражень.

Широкою популярністю у туристів користується сумський ресторан української кухні «Шкварка», де туристи можуть відвідати українські національні страви. Міжнародна організація ЮНЕСКО 1 липня 2022 року внесла український борщ до списку нематеріальної культурної спадщини, що підкреслює важливість цієї страви для національної ідентичності та туристичного потенціалу України. Ресторани, які інтегрують елементи культурної спадщини, сприяють розвитку гастрономічного туризму та культурних обмінів, підвищуючи привабливість регіонів для туристів і використовуються при створенні турпродуктів [2].

Історико-культурна спадщина Сумщини має величезний потенціал для створення туристсько-екскурсійних продуктів, які здатні привабити туристів не лише з України, а й з-за кордону. Розробка нових туристичних маршрутів, створення інфраструктури та активне залучення місцевих жителів сприятимуть розвитку регіонального туризму та підвищенню культурної цінності цих об'єктів [1].

Однак ефективне використання об'єктів історико-культурної спадщини для створення туристичних продуктів неможливе без належної інфраструктури. Для розвитку туризму важливо побудувати та модернізувати готельну інфраструктуру, зокрема малу готельну інфраструктуру в невеликих містах і селах, що дозволить

розмістити туристів у комфортних умовах. Не менш важливим є розвиток транспортної мережі, що забезпечить зручний доступ до важливих туристичних об'єктів, а також впровадження сучасних технологій для покращення навігації по маршрутах і організації екскурсійних турів через мобільні додатки чи онлайн-платформи. Підвищення кваліфікації гідів та створення навчальних програм для місцевих жителів, які зможуть брати участь у туристичній діяльності, також є важливими аспектами розвитку туристичної інфраструктури.

Перспективи розвитку туристичної галузі Сумщини на основі історико-культурної спадщини мають великий потенціал. Для цього потрібно зосередитись на активній популяризації регіону через рекламні кампанії, участь у міжнародних туристичних виставках, а також розробку нових видів туризму, таких як агротуризм або сільський туризм. Важливо залучати місцеві громади до розвитку туризму, сприяючи організації культурних заходів та підтримці туристичної інфраструктури.

Висновки. Таким чином, історико-культурна спадщина Сумщини має значний потенціал для розвитку туристично-екскурсійної діяльності в регіоні та для створення екскурсійних продуктів. Архітектурні пам'ятки, природні ландшафти, етнографічні об'єкти та традиції Сумщини можуть стати основою для створення різноманітних туристичних продуктів, що сприятимуть залученню як внутрішніх, так і міжнародних туристів. Розробка історико-культурних, природно-екологічних, етнографічних та інших маршрутів дозволить не тільки знайомити туристів з багатоманітною історією та природною красою краю, а й сприятиме збереженню та популяризації місцевих традицій і ремесел.

Однак, для повної реалізації цього потенціалу необхідно створення належної туристичної інфраструктури, зокрема вдосконалення готельної і транспортної мережі, широке впровадження інформаційних технологій у туристичну індустрію, що полегшить доступ туристів до ключових екскурсійних об'єктів. Підвищення кваліфікації гідів і залучення місцевих громад до розвитку туризму також є важливими аспектами успішної реалізації туристсько-екскурсійних продуктів.

Загалом, використання історико-культурної спадщини Сумщини в туристсько-екскурсійних продуктах сприятиме розвитку місцевої економіки, підвищенню культурної цінності регіону та зміцненню його позицій на туристичній карті України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аріон О. В. Географія культурної спадщини України: навч.-метод. посіб. Київ, 2024. С. 42. URL: https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2024/06/geografiya-kulturnoyi-spadshhyny-ukrayiny_nmp_arion.pdf (дата звернення: 12.11.2024).

2. Ворошилова Г. О., Рокитько Ю. А. Місце нематеріальної культурної спадщини України в розвитку туризму. Нематеріальна культурна спадщина як сучасний туристичний ресурс: досвід, практики, інновації : тези доповідей III Міжнар. наук.-практ. конф.-фестиваль. Київ. 2019. 278 с. URL: http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/nuk_konf/19/1.pdf (дата звернення: 12.11.2024).
3. Химинець В. В. Історико-культурна спадщина як чинник стимулювання економічного розвитку регіону. *Регіональна економіка*. 2020. № 3. С.1–8.

К. Ю. Шинкаренко

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

ВІДБИТОК ЛОКАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В КОМПОЗИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ АВТОРІВ: ЗРІЗ 1950-1980 РОКІВ

У дослідженні було проаналізовано локальні, історичні, національні і культурні аспекти української музики періоду другої половини ХХ століття, саме – з 1950-х до 1980 років, розглянуто систему радянської політики у музичній сфері, запропоновано шляхи промоції творчої діяльності і життєвого шляху українського композитора Бориса Лятошинського через форми музичного туризму.

Ключові слова: *музика, композитори, радянська влада, соцреалізм, краєзнавство.*

The study analyzed the local, historical, national and cultural aspects of Ukrainian music of the second half of the 20th century, namely from the 1950s to the 1980s, considered the system of Soviet policy in the musical sphere, proposed ways to promote the creative activity and life path of the Ukrainian composer Borys Lyatoshytskyi through forms of musical tourism.

Keywords: *music, composers, Soviet power, socialist realism, local history.*

Сьогодні, коли наша нація переживає новий етап самоідентифікації, гостро постала потреба в актуалізації музичного мистецтва, зокрема його локального контексту, значна частина якого через ідеологічні пороки колоніальної політики залишилася невідомою суспільству. Радянський союз постійно розглядав Україну як частину своєї культурної орбіти. Музична індустрія жорстко піддавалась контролю: радянські лідери підбирали музику, яку ретельно фільтрували через «залізну завісу»: просувалася музика російських композиторів або авторів, що не протирічили визначеній системі радянських цінностей. Західній музиці лише в обмеженій кількості дозволялося звучати на радіо і в громадських місцях. Українська музика створювалася як в епізодично-стабільних так і в екстремальних умовах – у періоди переслідувань, ув'язнення і поневірян.